

Samhällsbyggnadsnämndens gemensamma bestämmelser

Gnosjö kommun

Fastställd av:	Fastställd datum:	Diarienummer:
Kommunfullmäktige	2025-11-27	KS/2024:456
Ansvarig chef för revidering:		Giltighetsperiod:
Samhällsbyggnadschef		2026-till dess att ny taxa antas

Innehållsförteckning

Samhällsbyggnadsnämndens gemensamma bestämmelser	1
Allmänna regler om kommunala avgifter	3
Administrativa rutiner	5

Allmänna regler om kommunala avgifter

1§

De gemensamma bestämmelserna gäller övergripande för taxa för prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskydd, taxa för prövning och tillsyn enligt alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lag om handel av vissa receptfria läkemedel, taxa för offentlig kontroll inom livsmedel- och foderlagstiftning samt taxa för plan- och bygglov.

2§ Rätt att ta ut avgifter

Kommunernas rätt att ta ut avgifter allmänt sett framgår av 2 kap. 5 § kommunallagen (2017:725) som har följande lydelse:

”Kommuner och landsting får ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning”.

I paragrafens första mening regleras ger kommunerna rätt att ta ut avgifter inom hela den sektorn som regleras i kommunallagen. Kommuner får ta ut avgifter för alla typer av varor, tjänster, andra nyttigheter eller prestationer som tillhandahålls. Regeln innebär dock ingen skyldighet att ta ut avgifter. Av andra meningen framgår att det krävs stöd i lag eller annan författning för att kommuner och landsting ska få ta ut avgifter inom sådan verksamhet som de är skyldiga att tillhandahålla. Detta innebär att avgifter inte får tas ut inom den så kallade obligatoriska verksamheten utan uttryckligt stöd i lag eller annan författning. För samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden förekommer dessa regleringar i miljöbalken (SFS 1998:808), förordningen (SFS 1998:940) om avgifter för myndighetens prövning och tillsyn enligt miljöbalken, Livsmedelslag (2006:804), plan- och bygglagen (2010:900), lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, alkohollagen (2010:1622) samt Lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel, 4 § strålskyddslagen (2018:396)

3§ Förbud mot beslut med tillbakaverkande kraft

Enligt 2 kap 4 § kommunallagen (2017:725) får kommuner inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna. Sådana beslut får dock fattas om det finns synnerliga skäl för det.

”Kommuner och landsting får inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna. Sådana beslut får dock fattas om det finns synnerliga skäl för det”.

Av paragrafen framgår att kommuner inte får fatta beslut med negativa följder för medlemmarna som avser tid som redan passerat. Förbudet mot beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna innebär att en kommun inte har

rätt att med retroaktiv verkan besluta om nya eller förhöjda ekonomiska skyldigheter för dem. En kommun eller ett landsting kan t.ex. inte besluta om att höja en avgiftstaxa för tid som redan passerat när beslutet fattats.

4§ Självkostnadsprincipen

För all kommunal verksamhet gäller dessutom allmänt självkostnadsprincipen som uttrycks i 2 kap. 6 § kommunallagen (2017:725) som har följande lydelse:

”Kommuner och landsting får inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller”.

Självkostnadsprincipen syftar på det totala avgiftsuttaget för en verksamhet. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen.

Om det inte finns några bestämmelser om grunderna för avgiftssättningen i en speciallag gäller den allmänna självkostnadsprincipen i kommunallagen. Finns det särskilda bestämmelser i speciallagstiftningen inom samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområden som begränsar avgiftsuttaget för viss verksamhet gäller däremot de reglerna istället för den allmänna självkostnadsprincipen (prop. 1993/94:188 s. 82, prop 2016/17:171).

Vid beräkningen av självkostnaderna får, utöver externa kostnader, alla relevanta direkta och indirekta kostnader som verksamheten ger upphov till tas med. Exempel på direkta kostnader är personalkostnader, personalomkostnader (inklusive pensionskostnader), material och utrustning, försäkringar m.m. Exempel på indirekta kostnader är lokalkostnader, kapitalkostnader och administrationskostnader. Verksamhetens eventuella andel av kommunens centrala service- och administrationskostnader bör också räknas med (se bl.a. prop. 1993/94:188 s. 85).

5§ Likställighetsprincipen

Av betydelse för avgiftsuttaget inom kommunal verksamhet är den så kallade likställighetsprincipen, som uttrycks i 2 kap 3 § kommunallagen (2017:725).

”Kommuner och landsting ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Likställighetsprincipen innebär att vid fördelning av avgifter att lika avgift ska utgå för lika prestation eller att kommunmedlemmar som befinner sig i motsvarande läge ska betala samma avgifter. Däremot finns det inget hinder mot att differentiera avgifterna med hänsyn till kostnadsskillnader mellan olika prestationer. Inom vissa ramar tillåts även schabloniserade taxor (se prop 1993/94:188 s 87, prop 2016/17:171)

Administrativa rutiner

6§ Kommunfullmäktiges beslut om taxa

Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen enligt kommunallagen 5 kap 1 §. Det är fullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas.

Fullmäktige kan i viss mån delegera rätten att besluta om avgifter till nämnder. Det gäller främst avgifter som saknar egentlig kommunalekonomisk betydelse och inte heller är av principiell vikt. Fullmäktige kan genom att anta bestämmelser för avgiftsuttag, i viss mån, delegera en nämnd att bestämma avgifterna. Avgifterna sam grunderna för avgiftssättning ska framgå av en av fullmäktige antagen taxa (prop. 1993/1994:188 s 79, samt prop 2016/17:171).

7§ Överklagande av beslut om taxa

Kommunfullmäktiges beslut om taxan kan överklagas enligt reglerna om laglighetsprövning (kommunalbesvär) i kommunallagen. Varje kommunmedlem har rätt att få lagligheten av sådant beslut prövad. Överklagande ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då protokollsjustering har tillkännagivits på kommunens anslagstavla.

Kommunens beslut behöver inte vinna laga kraft innan taxan börjar tillämpas. Taxan gäller från och med det datum då protokollet med beslutet har justerats, om inget annat anges.

Samhällsbyggnadsnämndens beslut om debitering kan överklagas. Den som vill överklaga ska ge in handlingarna till samhällsbyggnadsnämnden inom tre veckor från den dag sökanden fick del av beslutet.

8§ Avgiftens erläggande

Avgift enligt denna taxa erläggs av sökanden eller beställaren mot räkning när samhällsbyggnadsnämnden skickat beslutet till denne, eller om särskilt beslut fattas i ärendet, när beställd handling levereras eller beställd åtgärd utförts. Vid bygglov tas avgiften ut efter nämndens beslut i bygglovsärendet.

Avgiften får dock tas ut i förskott.

9§ Dröjsmålsränta

Betalas inte avgift inom tid som föreskrivits i räkning utgår dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) från förfallodagen tills betalning sker.

10§ Övrigt

Kommunen får ta ut kostnad för kopiering av allmän handling enligt beslut i kommunfullmäktige. Sådan taxa – Kopiering av allmän handling – beslutas i särskild ordning, (se taxa för Gnosjö kommun). Avgift för kopiering, utplottning och maskinkostnad får också tas ut för handlingar (digitala och analoga kartor m m) som ska upplåtas med nyttjanderätt. Även sådana avgifter beslutas av kommunfullmäktige (se ovan). I de fall moms ska utgå tillkommer denna utöver angivna priser.